

КОНЦЕПТУАЛЬНА МАТЕМАТИЧНА МОДЕЛЬ АНАЛІЗУ ЯКОСТІ ХЛІБОПЕКАРСЬКОЇ ПРОДУКЦІЇ

Паньков Д. В., Кишенько В. Д.

Національний університет харчових технологій, Київ, Україна

Здійснюється формалізація даних по якості хлібопекарської продукції, їх структуризація, і описується процес побудови дворівневої математичної моделі, метою якої є аналіз якості даних процесу приготування хлібопекарської продукції як на рівні окремих обчислювальних методів, так і на рівні комплексної кількісної оцінки якості. В першу чергу наводиться класифікація даних на кожному етапі виробництва та виділення груп для проведення технологічного контролю якості.

Запропонована концепція контролю якості передбачає проведення технологічного контролю службової інформації, тобто метаданих. З огляду на цю умову, будемо використовувати терміни «аналіз якості даних» і «контроль якості даних», які можна застосувати до метаданих [1]:

$F = \{K_1^F, K_2^F, \dots, K_n^F\}$ – множина методів оцінки якості сировини, де n – кількість використаних для контролю якості методів;

$P = \{K_1^P, K_2^P, \dots, K_i^P\}$ – множина методів оцінки якості напівфабрикату, де i – кількість застосовуваних для контролю якості методів;

$H = \{K_1^H, K_2^H, \dots, K_j^H\}$ – множина методів оцінки якості готового виробу, де j – кількість застосовуваних для контролю якості методів.

Процес прийняття рішення про якість хлібопекарської продукції g -ї групи, де $g \in \{F, P, H\}$, будемо розуміти як послідовність застосування методів відповідної g множини. Введемо позначення процесу контролю якості k -ї групи:

$$B^g = \{K_1^g, K_2^g, \dots, K_j^g\}, g \in \{F, P, H\}, u \in \{n, i, j\}$$

g -ю групу даних позначимо як C^g .

Кожен із методів K_m^g процесу B^g відповідає за аналіз деякої структурної області $C_m^g \in C^g$. Іншими словами, деякою досліджуваною областю даних C_m^g ставиться у відповідність метод K_m^g .

Експертно призначається вага K_m^g – рівень значущості методу K_m^g в процесі B^g . Накладемо умову :

$$\sum_{m=1}^n V_m^g = 1$$

Визначення 1 Граничним рівнем якості на певному етапі виробництва C_m^g , досліджуваної методом K_m^g , називається чисельна характеристика максимально очікуваної якості на певному етапі виробництва. Таким чином, має місце функція:

$$\frac{S \max_m}{g} \xrightarrow{K_m^g} R \max_m, \\ C_m$$

де $m=1..y, y \in \{n, i, j\}, g \in \{F, P, H\}$

Визначення 2. Розрахованим рівнем якості на певному етапі виробництва C_m^g досліджуваної методом K_m^g , називається чисельна характеристика реально розрахованої якості виділеної області.

$$\frac{S_{розр} m}{g} \xrightarrow{K_m^g} R_{розр} m, \\ C_m$$

де $m=1..y, y \in \{n, i, j\}, g \in \{F, P, H\}$

Визначення 3. Нормованим рівнем якості на певному етапі виробництва C_m^g оцінюваної методом K_m^g , назвемо функцію $S_m^g : C_m^g \rightarrow [0,1]$. Маючи характеристики граничного і розрахованого рівня якості, можна задати рівняння функції S_m^g :

$$R_{норм} m = S_m^g(C_m) = \frac{R_{розр} m}{R \max_m}$$

Маючи параметри оцінки якості на виділених етапах виробництва хлібопекарської продукції C_m^g , можна визначити нормовану оцінку якості продукції, досліджуваних конкретним процесом B_m^g .

Визначення 4. Нормованою оцінкою якості на певному етапі виробництва g групи, що досліджується процесом B^g , будемо називати лінійну комбінацію нормованих рівнів якості, розрахованих в процесі B^g методами K_m^g .

$S^g : B \rightarrow [0,1]$ - функція, яка визначає нормовану оцінку якості на певному етапі виробництва по процесу B^g .

За визначенням,

$$S^g = V_1^g * S_1^g + V_2^g * S_2^g + \dots + V_y^g * S_y^g = \sum_m y V_m^g * S_m^g$$

Таким чином, перший рівень концептуальної математичної моделі визначає логіку розрахунку кількісної оцінки якості на певному етапі виробництва окремо взятої групи. Наведена математична модель є прикладом практичного застосування класичної моделі розрахунку інтегральної оцінки якості виробничих процесів з теорії прийняття рішень. В даному випадку інтегральною оцінкою є нормована оцінка якості на певному етапі виробництва [2]. Представлену математичну модель прийняття рішення можна графічно зобразити у вигляді схеми (рис. 1).

Процес B^g представляється графічно у вигляді графа передування

$$Z^B = \langle S_m^g, K_m^g \rangle,$$

де вершинами є нормовані рівні якості S_m^g відповідного етапу виробництва C_m^g , а ребрами – методи K_m^g з присвоєними вагами V_m^g .

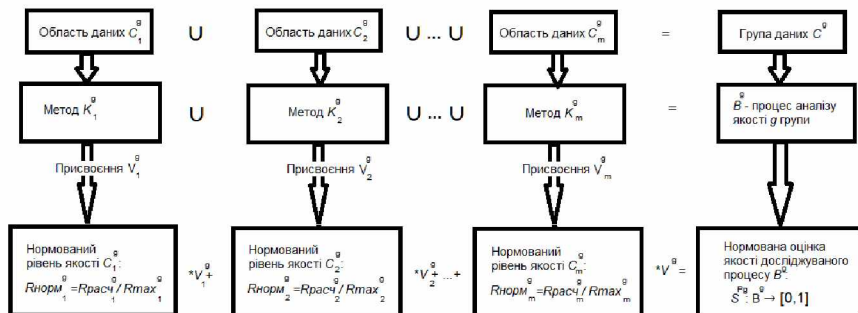

Рисунок 1 – Модель прийняття рішення про якість на певному етапі виробництва

На другому рівні концептуальної математичної моделі звертається увага на логіку прийняття рішення, реалізовану окремо взятим методом K_m^g . Кожен із використаних в конкретному процесі B_m^g методів є обчислювальним алгоритмом, що працюють відповідно до власної математичної моделі прийняття рішення. У загальному вигляді математична модель методу контролю якості представляється у вигляді кортежу:

$$K_m^g = \langle E_m^g, U_m^g, R_{\max}^g, UR_{\text{норм}}^g, V_m^g \rangle,$$

де E_m^g – множина атрибутів, які задають область C_m^g , U_m^g – чисельний алгоритм, який встановлює наявність браку («неякісних» даних) серед атрибутів множини E_m^g ; R_m^g – граничний рівень якості області C_m^g ; $UR_{\text{норм}}^g$ – чисельний алгоритм розрахунку нормованої оцінки якості області C_m^g ; V_m^g – нормована вага методу K_m^g в процесі B_m^g .

Методи контролю якості були розроблені таким чином, щоб множина атрибутів E_m^g максимально відповідали множині даних, завантажених в результаті в базу даних. Цим забезпечується якість службової інформації, що зберігається в базі даних.

Список літературних джерел

1. Мошнов В. А. Комплексная оценка конкурентоспособности предприятия [Електронний ресурс] / В. А. Мошнов / Корпоративный менеджмент. – 2014. – Режим доступу: http://www.cfin.ru/management/strategy/estimate_competitiveness.shtml
2. Шаруда С.С. Оцінка показників якості хлібопекарської продукції методами кваліметрії та багатомірного шкалювання/ С.С. Шаруда, В.Д. Кипиленко // Харчова промисловість. –К.:НУХТ, 2008. – № 6. – С. 19-22.